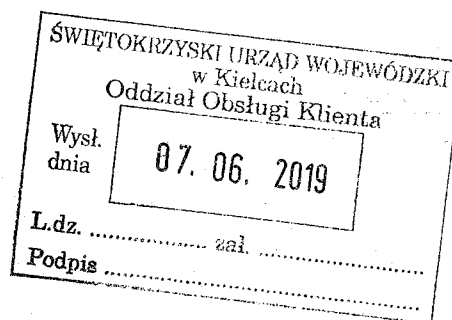

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, 06.06.2019 r.

PSZ.II.431.21.2019

**Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Mazurkiewicza 19
27-530 Ożarów**

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ożarowie w dniach **16 - 17 maja 2019 r.**

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018 r., poz. 998 ze zm.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Alicja Saran - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 04), upoważnienie nr 310/2019 z dnia 10.05.2019 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.

2. Pani Katarzyna Arendarska– Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 311/2019 z dnia 10.05.2019 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. **Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.**
2. **Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.**
3. **Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych przez:**
  - a) **zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,**
  - b) **organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.**
4. **Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.**
5. **Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.**
6. **Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.**

Okres objęty kontrolą: od 01.01.2018 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie gminy Ożarów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie jest jednostką organizacyjną gminy Ożarów. Ośrodek działa na podstawie Statutu i Regulaminu Organizacyjnego. Statut ośrodka wprowadzony został Uchwałą NR XXVI/193/2016 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 30 listopada 2016 r. Zgodnie z w/w dokumentem ośrodek działa na

podstawie m. in. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Statut zmieniono dwukrotnie: Uchwałą NR XLV/333/2018 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 15 maja 2018 r., dodając do podstaw prawnych funkcjonowania ośrodka ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz Uchwałą Nr XLVII/357/2018 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 3 lipca 2018 r. w związku z m. in. wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Strukturę organizacyjną ośrodka określa Regulamin Organizacyjny ustalony przez kierownika. Obecnie obowiązujący Regulamin wprowadzono Zarządzeniem nr OPS.021.7.2018 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie z dnia 03.09.2018 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie. Regulamin zmieniono Zarządzeniem nr OPS.021.5.2019 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie z dnia 01.03.2019 r. w związku ze zmianami organizacyjnymi ośrodka.

Obowiązki i czynności asystenta rodziny zostały wymienione w §15 w/w dokumencie i zawierają wszystkie zadania zawarte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik ośrodka realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny na podstawie Upoważnienia Nr 1/2012 z dnia 01 stycznia 2012 r. wydanego przez Burmistrza Ożarowa, do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji. Natomiast zadania z zakresu wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczące prowadzenia postępowań w sprawach o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, a także do wydawania w tych sprawach decyzji, prowadzone są na podstawie Upoważnienia Nr 1/2017 z dnia 1 stycznia 2017 r. wydanego przez Burmistrza Ożarowa.

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Opracowanie i realizacja 3 - letniego gminnego programu wspierania rodziny jest jednym z zadań własnych gminy zgodnie art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.).

Gmina Ożarów posiada i realizuje opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021. Powyższy Program został wprowadzony Uchwałą Nr V/25/2019 Rady

Miejskiej w Ożarowie z dnia 27 lutego 2019 r. i stanowi „samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”. Podstawowym założeniem Programu jest „utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. (...) Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych”.

Program zawiera szczegółową diagnozę sytuacji rodzin w gminie Ożarów, z której wynika, że rodziny w trudnościach opiekuńczo – wychowawczych stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. W/w trudności często łączą się z dysfunkcjami rodziny takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Ważnym elementem Programu są Porozumienia (zał. nr 2) zawarte pomiędzy ośrodkiem a m.in. instytucjami szkolnymi (np. Publicznym Zespołem Szkoły i Przedszkola w Lasocinie, Przedszkolem Publicznym w Ożarowie itp.), Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej, Niepublicznym Zakładem Lecznictwa Ambulatoryjnego oraz stowarzyszeniami (w tym Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi Gliniany), którego celem jest „współpraca, w wyniku której zostanie podjęta szybka i skuteczna interwencja w przypadku zaobserwowania nieprawidłowości w zachowaniu dziecka. Efektem tego będzie udzielone dziecku i jego rodzinie wsparcie potrzebne do poprawy sytuacji życiowej tej rodziny”.

W ramach Programu gmina ma możliwość zatrudnienia asystenta rodziny, którego rola polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym. „Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów”. Zgodnie z treścią Programu asystent „nie przejmuje działań za rodzinę a jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty”.

Ponadto w Programie zostały ujęte:

- Zasoby gminy, a więc instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z gminy Ożarów;

- Cele, zadania i wskaźniki Programu, w tym cel główny, którym jest zapewnienie zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie gminy oraz cele szczegółowe m. in. wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz z pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej;
- Odbiorcy Programu, którymi są: rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki, przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin;
- Przewidywane efekty, w tym polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, ograniczenie patologii itp.;
- Realizatorzy Programu m. in. Urząd Miejski w Ożarowie, placówki oświatowe, policja, zakład opieki zdrowotnej. Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie;
- Źródła finansowania t.j. rządowe programy, środki własne gminy oraz środki unijne;
- Monitoring i ewaluacja w związku, z którymi ośrodek corocznie przedkłada Burmistrzowi Ożarowa sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Jak wynika ze „Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2018 i Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2016 – 2018” w roku 2018 z pomocy ośrodka skorzystało 386 rodzin w tym 196 rodzin z dziećmi. Oprócz pomocy w postaci żywności, bezpłatnych posiłków, świadczeń, rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi zostały objęte wsparciem asystenta rodziny. Praca z rodziną prowadzona była również w postaci konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego. W 2018 r. z porad prawnika skorzystało 70 osób natomiast w indywidualnych spotkaniach z psychologiem wzięło udział 60 osób. Dodatkowo w każdy ostatni czwartek miesiąca organizowane były „Grupy wsparcia” dla rodziców mających trudności wychowawcze, w których 2018 r. wzięło udział 50 osób (12 spotkań).

Podsumowując stwierdzić należy, że Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 w gminie Ożarów zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy, jakości życia rodzin z terenu gminy. Dodatkowym atutem jest powstanie na terenie gminy w 2019 r. placówki wsparcia dziennego.

Zadanie realizowane prawidłowo.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Ośrodek zatrudnia jednego asystenta rodziny. W kontrolowanym okresie asystent rodziny pracował na pełen etat na umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy (od 02.01.2017 r). Wcześniej zatrudnienie odbywało się na podstawie umowy zlecenia od 01.07.2012 r. Osoba zatrudniona na powyższym stanowisku posiada kwalifikacje zgodne z art. 12 ust., 1, na co zostały przedstawione odpowiednie dokumenty.

Asystent rodziny w roku 2018 uczestniczył w 12 szkoleniach, których tematyka była ściśle związana z wykonywaną przez niego pracą. Szczegółowe informacje dotyczące tematyki szkoleń zawiera załącznik do kontroli nr 1 cz. II.

Zgodnie z treścią w/w załącznika, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, zgodnie z art. 17. ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie zatrudnia 1 osobę na stanowisku asystenta rodziny. Asystent w kontrolowanym okresie tj. od stycznia 2018 r. do 16 maja 2019 r. współpracował z 15 rodzinami, w których przebywało 37 dzieci. W tym samym okresie asystent zakończył współpracę z 2 rodzinami ze względu na zrealizowanie planu pracy z rodziną.

Na dzień kontroli 11 dzieci z terenu gminy przebywało w pieczy zastępczej, w tym sześcioro w placówce opiekuńczo - wychowawczej, 3 w rodzinie zastępczej spokrewnionej i 2 w rodzinie zastępczej niezawodowej. Jak wynika z wyjaśnień kierownika ośrodka asystent rodziny nie współpracuje z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej z uwagi na brak informacji o aktualnym miejscu pobytu rodziców lub ich pobytem poza granicami kraju (zał. nr 3).

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 9 rodzin objętych asystenturą. Procedura przydzielania rodzinie asystenta prowadzona jest zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W dokumentacji rodzin znajdował się

wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego, wniosek o przydzielenie asystenta rodziny wraz z uzasadnieniem i akceptacją kierownika ośrodka (zał. nr 4) oraz oświadczenie o wyrażeniu zgody na współpracę z asystentem rodziny podpisane przez rodzinę (zał. nr 5). W każdej z dokumentacji znajdowała się również *karta rodziny*, zawierająca aktualne dane rodziny, jej sytuacja ekonomiczną i mieszkaniową (zał. nr 6).

Jak wynika z informacji zawartych w dokumentacji rodzin oraz zał. nr 1, cz. III, rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny ze względu na: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, nadużywanie alkoholu, niepełnosprawność, sytuacje konfliktowe w rodzinie oraz trudną sytuację mieszkaniową. Ponadto jedna rodzina została zobowiązana do współpracy z asystentem rodziny na mocy postanowienia sądu z dnia 21.01.2016 r.

Praca z rodzinami prowadzona jest na podstawie planu pracy opracowanego dla każdej z rodzin objętych wsparciem asystenta. W planach określone zostały cele oraz zakres działań zmierzających do ich realizacji, a także półroczny termin realizacji i efekty (zał. nr 7). Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 1 w/w ustawy asystent rodziny opracowuje i realizuje plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Analiza planów pracy z rodziną wykazała, że zostały one podpisane wyłącznie przez pracownika socjalnego brak natomiast było podpisów asystenta i rodziny, której plan dotyczył. Z wyjaśnień kierownika ośrodka wynika, że plany opracowywane były przez asystenta rodziny w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W trakcie kontroli poinformowano kierownika ośrodka o brakach formalnych w dokumentach, które w części dotyczącej podpisów asystenta zostały uzupełnione, natomiast podpisy rodzin będą uzupełniane sukcesywnie oraz w trakcie opracowywania nowych planów. Należy podkreślić, że plany są opracowane w sposób rzetelny i przejrzysty, zawierają cele adekwatne do sytuacji danej rodziny.

Asystent swoją pracę dokumentuje w *Miesięcznych karatach czasu pracy*, w których odnotowana jest data oraz opis wykonywanych zadań przez asystenta wraz z określonym czasem, np.: wizyta w rodzinie, rozmowa z wychowawcą w przedszkolu na temat zachowania dziecka, organizacja spotkania dla rodziców „Grupy wsparcia” (zał. nr 8 i nr 9).

W ramach zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, asystenci rodziny realizują następujące zadania (informacje uzyskane po kontroli dokumentacji oraz zawarte w załączniku do kontroli

nr 1 cz. III):

- **udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego** – asystent realizował powyższe zadanie poprzez rozmowy i przykłady jak prawidłowo prowadzić gospodarstwo domowe, a także edukację i trening w zakresie prawidłowego gospodarowania budżetem domowym. Ponadto asystent nadzorował robienie zakupów, pranie, a także sprzątanie domów. Motywował rodziny do dbania o estetyczny wygląd mieszkań oraz przestrzegania zasad higieny osobistej. Pomagał w pozyskaniu usług związanych z naprawą, zakupem lub wymianą sprzętu gospodarstwa domowego, pomagał w załatwianiu spraw związanych z koniecznymi pracami remontowymi w domach. Z pomocy udzielanej w powyższych formach skorzystało 13 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych** – zadanie było realizowane poprzez: edukacje i trening w zakresie załatwiania spraw urzędowych, pomoc w wypełnianiu pism urzędowych, wniosków o przyznanie funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego 500 + i rodzinnego. W ramach wsparcia rodziny mogły korzystać z konsultacji z radcą prawnym zatrudnionym na umowę zlecenie w ośrodku, który porad udziela raz w tygodniu. Radca pomaga w napisaniu pozwów do sądu o rozwód, alimenty, a także pism do komornika sądowego. Z w/w wsparcia skorzystało 13 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych** – rodziny mogły korzystać z porad psychologa zatrudnionego w ośrodku na umowę zlecenie, który przyjmuje w każdy poniedziałek w godzinach od 15.00 do 18.00. Z pomocy specjalisty skorzystało 9 rodzin;
- **udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi** - jak wynika z ustaleń kontrolnych ww. zadanie realizowane było poprzez: udzielanie wskazówek wychowawczych, zachęcanie rodziny do rozmowy z dziećmi na temat wzajemnych oczekiwań, mobilizowanie rodziny do wspólnego, aktywnego spędzania czasu, zachęcanie do korzystania z pomocy psychologa - 13 rodzin;
- **wspieranie aktywności społecznej** – asystent motywował rodziny do uczestniczenia w piknikach rodzinnych i wigilii integracyjnej; w spotkaniach wzięło udział 7 rodzin;
- **motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych** - z powyższego wsparcia skorzystała 1 rodzina, w której asystent motywował do uczestnictwa w kursie podnoszącym kwalifikacje zawodowe;
- **udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej** – asystent przekazywał rodzinom informacje dot. ofert pracy, bezpłatnych

kursów zawodowych w ramach projektów unijnych. Zachęcał do podjęcia kursów na prawo jazdy celem uzyskania możliwości dojazdu do pracy poza miejscem zamieszkania; motywował do samodzielnego szukania pracy w serwisach internetowych, zachęcał do rejestracji w PUP - zadanie realizowane w 10 rodzinach;

- **motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych** – zadanie realizowane jest poprzez motywowanie rodziców do udziału w spotkaniach „Grupy Wsparcia” prowadzonych przez psychologa zatrudnionego w ośrodku. Zajęcia odbywają się raz w miesiącu -13 rodzin;

- **udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych** – z informacji zawartej w zał. nr 1 wynika, że wsparcie dzieci w powyższym obszarze organizowane było w formie zajęć opiekuńczo – wychowawczych obejmujących program profilaktyczny. Zajęcia prowadzone były w następujących szkołach: ZSO w Ożarowie, Publicznym Zespole Szkoły i Przedszkola w Lasocinie, SP w Janowicach i Pisarach. W roku szkolnym 2017/2018 w zajęciach uczestniczyło około 150 dzieci, natomiast w roku szkolnym 2018/2019 uczęszczających dzieci jest 109.

Ponadto od 1 maja b.r. na terenie Ożarowa funkcjonuje świetlica środowiskowa, która działa jako placówka wsparcia dziennego. Głównym celem świetlicy jest stworzenie prawidłowych warunków rozwoju oraz zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży mającym problemy rodzinne, emocjonalne, szkolne, a także tym zagrożonym demoralizacją, uzależnieniami. Placówka będzie wspomagać rodziny ubogie, niewydolne wychowawczo i zagrożone wykluczeniem społecznym. Poza siedzibą w Ożarowie świetlica będzie funkcjonować w pięciu różnych punktach na terenie gminy Ożarów (OPS w Ożarowie, SP w Janowicach, Pisarach, Lasocinie oraz przy remizie OSP w Wyszmontowie).

- **podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin** – w powyższym zakresie asystent rodziny nie prowadził działań w rodzinach, z którymi współpracuje, z uwagi na brak tego rodzaju sytuacji.

- **prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci** - asystent realizując zadanie mobilizował rodziny do rozmów z dziećmi, do aktywnego spędzania czasu wolnego, do wspólnego odrabiania zadań domowych, do uczestniczenia w zabawach. Prowadził treningi w zakresie nabywania umiejętności utrzymywania pozytywnych relacji interpersonalnych przez członków rodziny oraz zapewnienia dzieciom warunków do prawidłowego rozwoju. Natomiast w stosunku do dzieci asystent prowadził

działania informacyjno – edukacyjne na temat właściwego zachowania, pozytywnych relacji z rodzicami i sposobów komunikowania się w rodzinie. Zachęcał dzieci do wywiązywania się z obowiązków domowych i pomocy rodzicom oraz motywował je do zaangażowania się w realizację obowiązku szkolnego. Powyższe działania podejmowane były w stosunku do rodziców z 13 rodzin oraz 10 dzieci;

- **dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 – ww.** zadanie było realizowane przez asystenta, na co zostały przedstawione stosowane dokumenty pn. „Okresowa ocena sytuacji rodziny”. Dokument zawierał informacje dot. zmian jakie zaszły w sytuacji rodziny (w odniesieniu do celów zakładanych w planie pracy z rodziną), a także podsumowanie pracy asystenta z rodziną i wnioski do dalszej pracy. Każda ocena została przedstawiona do akceptacji kierownikowi ośrodka (zał. nr 10);

- **monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną** – asystent rodziny w kontrolowanym okresie zakończył współpracę z dwiema rodzinami, z uwagi na zrealizowanie celów określonych w planach pracy z rodzinami. Zakończenie współpracy odbyło się w oparciu o okresową ocenę sytuacji rodziny oraz wnioski do kierownika ośrodka o zakończenie objęcia rodziny wsparciem asystenta wraz z uzasadnieniem (zał. nr 11). Obydwa dokumenty sporządzone zostały przez asystenta rodziny. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że decyzję o zakończeniu pracy asystenta z rodziną podejmuje asystent z kierownikiem OPS oraz pracownikiem socjalnym. Zdaniem osób kontrolujących, decyzja o zakończeniu współpracy z rodziną może zostać podjęta w szerszym gronie osób, które współpracowały z rodziną np. pedagog, policjant itp.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 16 monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną należy w szczególności do zadań asystenta rodziny. W kontrolowanym okresie asystent prowadził monitoring w dwóch rodzinach. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w zał. nr 1 wynika, że wizyty monitorujące w przypadku jednej z rodzin odbywały się 3-4 razy w miesiącu, natomiast druga rodzina nadzorowana była/jest 1 raz w miesiącu. Wizyty monitorujące w rodzinach odnotowywane są w dzienniku w postaci krótkich informacji o aktualnej sytuacji w rodzinie. Przy informacji znajduje się data wizyty, brak natomiast podpisu osoby, która ją sporządziła (zał. nr 12);

- **sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach** - w okresie objętym kontrolą asystent rodziny nie sporządzał opinii na wniosek sądu, natomiast ośrodek przysyłał do sądu informacje dotyczące funkcjonowania rodziny, która na podstawie postanowienia sądu została zobligowana do współpracy z asystentem (zał. nr 13);

- **współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny** - jednostki i osoby, z którymi asystent współpracuje najczęściej to: pracownicy socjalni, Policja, PCPR, PUP, Urząd Gminy, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki służby zdrowia, Sąd, kuratorzy oraz szkoły (pedagog, nauczyciele);
- **udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej** – asystent rodziny uczestniczył w czterech zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w tym 2 spotkania odbyły się w Placówce opiekuńczo – wychowawczej w Tarłowie oraz dwa w placówce w Ożarowie.
- **współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9 a lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną** – z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w kontrolowanym okresie asystent rodziny współpracował z zespołem interdyscyplinarnym w przypadku jednej rodziny. Współpraca ta polegała na wymianie informacji dot. funkcjonowania rodziny pomiędzy pracownikiem socjalnym, a asystentem, w związku z interwencją domową policji oraz wszczęciem procedury Niebieskiej Karty. Rodzina ma nadzór kuratora sądowego, ponadto raz w miesiącu wizytę składa pracownik socjalny i policja. Rodzina współpracuje z asystentem rodziny, który pracuje nad poprawą relacji panujących między członkami rodziny, jak również motywuje ojca rodziny do ograniczenia spożywania alkoholu i uczestnictwa w spotkaniach z terapeutą w klubie AA. Asystent udziela rodzinie wsparcia emocjonalnego w związku z pojawieniem się różnych problemów życiowych. Od listopada 2018 r. do chwili obecnej w rodzinie panuje spokój i brak jest interwencji policji.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadania dotyczące pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych realizowane są prawidłowo z uchybieniami. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie zapewnia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomoc asystenta rodziny. Prowadzona przez asystenta dokumentacja odzwierciedla działania podejmowane wobec rodzin, odpowiadające ich potrzebom. Uchybienia dotyczą braków formalnych w prowadzonej przez asystenta dokumentacji polegające na: braku podpisu rodziny na planie pomocy rodzinie potwierdzającego akceptację założeń w nim zawartych.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli na terenie gminy nie ma rodzin chętnych do pełnienia w/w funkcji. Jednocześnie ośrodek podejmuje działania w celu znalezienia takich rodzin m. in. poprzez ogłoszenie umieszczone na stronie internetowej ośrodka oraz na tablicy ogłoszeń, dotyczące funkcji rodziny wspierającej. Do ogłoszenia opracowano wniosek oraz oświadczeniem kandydata/kandydatki do pełnienia w/w funkcji (zał. nr 14).

Zadanie realizowane prawidłowo w zakresie tworzenia warunków do działania rodzin wspierających.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Gmina Ożarów ponosi odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej 11 dzieci, w tym 5 w rodzinnej (rodzina spokrewniona 3, rodzina niezawodowa 2) i 6 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wysokość ponoszonej odpłatności obrazuje tabela znajdująca się w załączniku do kontroli nr 1 cz. V.

Zadanie realizowane prawidłowo.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Z informacji przekazanych przez kierownika ośrodka oraz zawartych w załączniku do kontroli nr 1 cz. VI wynika, że na terenie gminy Ożarów nie ma rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, które nie zostały objęte wsparciem asystenta.

Zadanie nierealizowane ze względu na brak rodzin.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Do dnia kontroli ośrodek prowadził 2 postępowania o wypłatę jednorazowego świadczenia, o którym mowa w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, było to w 2017 oraz w 2018 r. Wypłata świadczeń odbyła się na podstawie decyzji, wydanych w oparciu o złożone dokumenty, zgodnie z w/w artykułem t.j. wniosku o ustalenie

prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu wraz z dokumentami potwierdzającymi pozostawanie pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu oraz zaświadczenie lekarskie stwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wystawione przez lekarza zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy.

Ponadto rodzina, która otrzymała w/w świadczenie w 2018 r. została objęta na jej wniosek (zał. nr 15) opieką asystenta rodziny zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy. Z w/w rodziną asystent sporządził plan pracy (zał. nr 16), z którego wynika, że rodzina korzysta w szczególności ze wsparcia emocjonalnego.

Zadanie realizowane prawidłowo.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z kierownikiem OPS;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego OPS, dokumentacji dotyczącej kwalifikacji asystenta rodziny, informacji pisemnych sporządzonych przez kierownika, asystenta oraz pracownika socjalnego na potrzeby kontroli, dokumentacji asystenta oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

W związku z powyższym wydaje się zalecenie pokontrolne:

- 1.. Każdorazowo opracowane plany pomocy rodzinie winny być podpisane przez osoby sporządzające, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy.

..... Alicja Saren .....

..... Katarzyna Arcudalio .....

(osoby

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

.....
MAGDALENA POŁEK
ZASTĘPCY WICEMARSZAŁKA
WYDZIAŁU LEKARSTWA I SEKSJALNEGO ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)

Wykaz załączników do kontroli:

1. Załącznik do kontroli nr 1.
2. Porozumienie OPS z instytucjami.
3. Wyjaśnienie kierownika OPS w sprawie braku współpracy rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy z asystentem rodziny.
4. Wniosek o przydzielenie asystenta rodzinie.
5. Oświadczenie o wyrażeniu zgody na współpracę z asystentem rodziny.
6. Karta rodziny objętej wsparciem asystenta.
7. Plan pracy z rodziną.
8. Karta czasu pracy asystenta rodziny.
9. Karta czasu pracy asystenta rodziny.
10. Okresowa ocena sytuacji rodziny.
11. Wniosek do kierownika OPS o zakończenie współpracy z asystentem.
12. Notatki z wizyt monitorujących.
13. Pismo do sądu dotyczące rodziny objętej wsparciem.
14. Ogłoszenie dot. poszukiwania rodzin wspierających.
15. Wniosek o koordynację wsparcia zgodnie z ustawą „Za życiem”.
16. Plan pracy z rodziną.